

บทที่ 5

ศึกษาวิเคราะห์พันธกรณีเพิ่มเติมในการกำกับดูแลโทรคมนาคม กับประเด็นปัญหาของ ไทยในการกำกับดูแลโทรคมนาคม

ภายหลังจากที่ได้ศึกษาถึงพันธกรณีที่เกี่ยวกับโทรคมนาคมที่สหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้ใน ความตกลงเขตการค้าเสรีที่ได้ทำกับชิลีและสิงคโปร์ในบทที่ 3 มาแล้วนั้น ในบทนี้จะเป็นการ กล่าวถึงกฎระเบียบภายในประเทศด้านโทรคมนาคมที่เกี่ยวกับพันธกรณีตามความตกลงเขต การค้าเสรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีกฎระเบียบภายในในเรื่องต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคมที่สอดคล้องกับความตกลง U.S. FTAs แล้วหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมา เห็นได้ว่าการเจรจาความตกลง U.S. FTAs ในส่วนที่เป็น ข้อบทโทรคมนาคมของสหรัฐอเมริกาจะใช้ Template ที่เป็น Model ในการเจรจากับชิลีและ สิงคโปร์ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกัน อาจแตกต่างกันในรายละเอียดเพียงบางข้อ เท่านั้น เพื่อความเหมาะสมในการเปิดเสรีของแต่ละประเทศ ซึ่งหลักการประการสำคัญสำหรับ ความตกลง U.S. FTAs ในข้อบทโทรคมนาคม ก็คือ ประเทศคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องไม่มีการเลือก ปฏิบัติกับผู้ประกอบธุรกิจจากชาติอื่น

หากในอนาคตประเทศไทยมีการเจรจาทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาเพื่อ เปิดตลาดการค้าบริการโทรคมนาคมแล้ว ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมใน เรื่องกฎระเบียบภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้สอดคล้องกับ พันธกรณีตามความตกลงที่จะมีขึ้นในอนาคต ซึ่งภายหลังจากที่ได้ศึกษาถึงข้อบทโทรคมนาคมที่ อยู่ในความตกลงเขตการค้าเสรีที่สหรัฐอเมริกาทำกับชิลีและสิงคโปร์แล้ว สามารถแบ่งหลักการ ของกฎระเบียบภายในที่สำคัญที่ไทยต้องเตรียมความพร้อมได้ดังต่อไปนี้

5.1 การใช้และการเชื่อมต่อโครงข่าย (Use of Telecommunication Networks and Interconnection)

ตามที่ความตกลง U.S. FTAs ได้กำหนดให้ ผู้ประกอบการภายในประเทศมีหน้าที่ในการ จัดให้มีการเข้าถึงและใช้โครงข่ายโทรคมนาคม รวมถึงการเชื่อมต่อโครงข่ายเข้ากับโครงข่ายของผู้ ประกอบกิจการใดๆ ของอีกฝ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยอาจออกกฎเกณฑ์ภายในประเทศ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าข้อมูลทางธุรกิจหรือการให้บริการจะได้รับการปกป้องอย่างเพียงพอ โดยผู้ประกอบการจะใช้ข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการเชื่อมต่อโครงข่ายเท่านั้น

ซึ่งจากพันธกรณีดังกล่าว หากประเทศไทยทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยจะต้องออกกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและใช้โครงข่ายโทรคมนาคม และการเชื่อมต่อโครงข่าย เพื่อเป็นการประกันว่าผู้ประกอบการทั้งหลายจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะป็นธนาคาร บริษัทประกันภัย หรือผู้ประกอบการสายการบินจะสามารถใช้ หรือเชื่อมต่อโครงข่ายกับผู้ประกอบการชาติไทย โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

ดังที่กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่า การใช้โครงข่ายโทรคมนาคมตามความตกลง U.S. FTAs หมายถึง การที่บริษัทใด (enterprise)^{*} ต้องการที่จะเข้าใช้อุปกรณ์ส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงข่ายที่มีอยู่แล้ว ของบริษัทโทรคมนาคมอื่น เพื่อมาให้บริการแก่ลูกค้าของตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องสร้างโครงข่ายเองทั้งหมด กล่าวคือ ผู้ประกอบการกิจการใดๆ ทั้งหลายจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะป็นธนาคาร บริษัทประกันภัย หรือผู้ประกอบการสายการบินจะสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมจากผู้ประกอบการโทรคมนาคมได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการต่างๆ อาจมีความจำเป็นที่ต้องเข้าถึงและใช้โครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้บริการของตนเอง

ดังที่กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่า การใช้โครงข่ายโทรคมนาคม หมายถึง การที่บริษัทโทรคมนาคมต้องการที่จะเข้าถึงและใช้อุปกรณ์ส่วนหนึ่งส่วนใดของโครงข่ายที่มีอยู่แล้ว ของบริษัทโทรคมนาคมอื่น เพื่อมาให้บริการแก่ลูกค้าของตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องสร้างโครงข่ายเองทั้งหมด

การเชื่อมต่อโครงข่าย หมายถึง การที่มีโครงข่ายมากกว่า 2 โครงข่ายขึ้นไปทำการเชื่อมต่อวงจรสื่อสาร (Communication Circuits) เพื่อให้ผู้รับบริการในแต่ละโครงข่ายสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ (any-to-any connectivity)¹ โดยหากไม่มีการเชื่อมต่อแล้ว ผู้ใช้บริการที่อยู่ต่างโครงข่ายจะไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ที่อยู่โครงข่ายอื่นได้

สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวกับการใช้และการเชื่อมต่อโครงข่ายไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

* Enterprises หมายถึง นิติบุคคลใดๆ ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับไม่ว่าจะเป็นหรือไม่แสวงหาผลกำไร และไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลหรือเอกชนเป็นเจ้าของหรือควบคุม ทั้งนี้รวมถึง บริษัท ทรัสต์ ห้างหุ้นส่วน สำนักงานสาขา บริษัทร่วมทุน สมาคมหรือองค์กรอื่นที่คล้ายกัน (enterprise means an entity constituted or organized under applicable law, whether or not for profit, and whether privately or government owned or controlled. Forms that an enterprise may take include a corporation, trust, partnership, sole proprietorship, branch, joint venture, association, or similar organization. U.S.-Singapore FTA, Article 9.16.)

¹ พสุ ศรีหิรัญ, "การใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย (Access and Interconnection)," วารสาร กทท. 1/2 (2549): 40.

ก. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มาตรา 51 (7) และ (8) โดยได้กำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคม และกำหนดค่าธรรมเนียมค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการโทรคมนาคม หรือระหว่างผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคม

ข. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 หมวด 2 การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ตั้งแต่มาตรา 25 ถึง 31 ที่ได้กำหนดหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตในการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ โดยที่ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมต้องยินยอมให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้โครงข่ายโทรคมนาคมของตนเองได้

ค. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติทั้งสองข้างต้น กทช. จึงได้กำหนดประกาศฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อให้ผู้ประกอบการโทรคมนาคมสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

โดยที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2549 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการใช้และการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 นิยามและหลักการ

ตามประกาศฉบับนี้ ในข้อ 3 ได้นิยามความหมายที่สำคัญไว้ดังนี้

การเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม หมายถึง การเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทางเทคนิคและทางพาณิชย์เพื่อให้ผู้ใช้บริการของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมฝ่ายหนึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการหรือให้บริการโทรคมนาคมของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอีกฝ่ายหนึ่งได้

ส่วนการใช้โครงข่ายโทรคมนาคม หมายถึง การเข้าถึงโครงข่ายโทรคมนาคมโดยผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทางเทคนิคและทางพาณิชย์เพื่อใช้บริการของผู้โครงข่ายโทรคมนาคมหรือให้บริการโทรคมนาคมผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมได้ และให้หมายความรวมถึงการให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมสำหรับรับ-ส่งสัญญาณโทรคมนาคมแบบไร้สายเพื่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายอื่น (roaming)

โดยในประกาศฯ ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมจะต้องให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเชื่อมต่อหรือใช้โครงข่ายโทรคมนาคมของตน รวมไปถึงการเชื่อมผ่าน การ

รับส่งสัญญาณโทรคมนาคมแบบไร้สายเพื่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายอื่น (roaming) และการให้บริการโครงข่ายแยกส่วนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นของโครงข่าย โดยต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างผู้ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายทุกราย²

เมื่อผู้รับใบอนุญาตมีความประสงค์ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายของผู้รับใบอนุญาตอื่น ผู้นั้นสามารถติดต่อเจรจาตกลงกับผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายได้โดยตรง โดยการดำเนินการเป็นสัญญาและเรียกเก็บค่าตอบแทนได้ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติระหว่างผู้รับใบอนุญาตทุกราย

ทั้งนี้ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายก็สามารถปฏิเสธการเข้าใช้โครงข่ายได้หากโครงข่ายโทรคมนาคมที่ตนมีอยู่ไม่เพียงพอแก่การให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้ หรือการใช้โครงข่ายมีปัญหาทางเทคนิคที่อาจก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคมหรือเป็นเหตุขัดขวางการโทรคมนาคม³ แต่อย่างไรก็ดีคู่กรณีอีกฝ่ายสามารถร้องขอให้กทช. วินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องดังกล่าวได้

5.1.2 ขั้นตอนและการเจรจาสัญญา

5.1.2.1 ข้อเสนอการใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย

ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมต้องจัดทำข้อเสนอการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้ผู้อื่นใช้และเชื่อมต่อตามรายละเอียดที่ประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลแสดงการคำนวณอัตราค่าตอบแทนการใช้และเชื่อมต่อและข้อมูลต้นทุนโครงข่ายแบบแยกส่วน โดยนำส่งเป็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อให้คณะกรรมการ กทช. พิจารณา

กทช. อาจมีคำสั่งเห็นชอบ หรือสั่งให้ปรับปรุงข้อเสนอได้ ทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากกทช. แล้วผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายจะต้องประกาศเผยแพร่ข้อเสนอต่อไป หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อเสนอก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกทช. เสียก่อน⁴

5.1.2.2 การขอใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม

ผู้รับใบอนุญาตที่จะขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายจะต้องทำหนังสือแสดงความจำนงต่อผู้รับใบอนุญาตที่ให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายว่าตนต้องการเข้าทำสัญญาดังกล่าว

5.1.2.3 การเจรจาเงื่อนไขสัญญา

ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิและเสรีภาพในการเจรจาเงื่อนไขสัญญาให้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักเกณฑ์

² ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2459 ข้อ 4

³ เรื่องเดียวกัน ข้อ 5

⁴ เรื่องเดียวกัน ข้อ 33

หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศของกทข.⁵ ทั้งนี้ผู้รับใบอนุญาตที่ผู้ใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมีหน้าที่จัดส่งสำเนาสัญญาให้แก่กทข. ภายใน 15 วันนับจากลงนามสัญญา⁶

5.1.2.4 การให้บริการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม

เมื่อมีการตกลงทำสัญญากันเป็นที่เรียบร้อยแล้วต้องจัดให้มีการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมโดยไม่ชักช้าตามที่ตกลง และไม่เลือกปฏิบัติแก่ผู้รับใบอนุญาตรายใดรายหนึ่ง⁷

หากไม่สามารถดำเนินการจัดให้มีการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายได้ ผู้ให้ใช้หรือเชื่อมต่อจะต้องแจ้งแก่ผู้ขอใช้พร้อมชี้แจงเหตุผลของความล่าช้าดังกล่าว

ทั้งนี้หากการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกทข. ก่อน ส่วนในกรณีที่ผู้ให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายประสงค์จะยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา หรือระงับการให้บริการการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายเพียงฝ่ายเดียว ผู้ให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายจะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือพร้อมชี้แจงรายละเอียดและเหตุผลประกอบต่อกทข. โดยกทข. อาจกำหนดมาตรการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะได้⁸

5.1.3 การระงับข้อพิพาท

เนื่องจากกทข. ได้เล็งเห็นว่าการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมีความสำคัญต่อการให้บริการโทรคมนาคมและยังมีผลกระทบในวงกว้างต่อผู้บริโภค ดังนั้นเมื่อเกิดข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายระหว่างผู้รับใบอนุญาตจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการระงับข้อพิพาทเป็นการเฉพาะ โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทดังกล่าว

ทั้งนี้เมื่อมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้และการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเกิดขึ้น ผู้รับใบอนุญาตสามารถทำเป็นคำร้องให้คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทพิจารณา หากมีการรับคำร้องแล้วจะดำเนินการเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาททันที โดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงที่มีและที่คณะกรรมการแสวงหามาได้ จนในท้ายที่สุดคณะกรรมการ

⁵ เรื่องเดียวกัน ข้อ 37

⁶ เรื่องเดียวกัน ข้อ 41

⁷ เรื่องเดียวกัน ข้อ 45

⁸ เรื่องเดียวกัน ข้อ 46

วินิจฉัยข้อพิพาทจะทำคำวินิจฉัยไปตามเสียงข้างมากขององค์คณะเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ กทช. เพื่อให้มีคำชี้ขาดต่อไป⁹ โดยคู่กรณีจะต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดอย่างเคร่งครัด¹⁰

ในส่วนของการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมนั้น เห็นได้ชัดเจนว่า กฎหมายภายในประเทศ ทั้งในระดับพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้กำหนดไว้สอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลง U.S. FTAs

ส่วนประกาศ กทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 ได้ กำหนดครอบคลุมเฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมเท่านั้นที่สามารถขอใช้และเข้าถึง โครงข่ายได้ แต่ในความตกลง ความตกลง U.S. FTAs ที่ทำกับชิลีและสิงคโปร์ ได้กำหนดให้ผู้ ประกอบกิจการอื่นๆ ทุกราย ไม่เพียงแต่ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมเท่านั้น ที่สามารถขอเข้าถึง และใช้โครงข่ายโทรคมนาคมจากผู้ประกอบการโทรคมนาคม แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังคง ต้องปรับปรุงกฎระเบียบในส่วนนี้ให้สอดคล้องกับความตกลง U.S. FTAs เพื่อให้ครอบคลุมถึงผู้ ประกอบกิจการอื่นๆ ทุกรายให้สามารถเข้าถึงและใช้โครงข่ายโทรคมนาคมได้

ส่วนเรื่องการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมนั้น เห็นได้ชัดเจนว่า ประกาศฉบับดังกล่าวได้ กำหนดกฎระเบียบที่สอดคล้องตามความตกลง U.S. FTAs ที่ทำกับชิลีและสิงคโปร์ ซึ่งกำหนดให้ ผู้ประกอบการจัดให้มีการเชื่อมต่อโครงข่ายกับผู้ประกอบการอีกฝ่าย อย่างเป็นธรรม โดยไม่เลือก ปฏิบัติ ดังนั้นหากมีการทำความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในอนาคต ประเทศไทยย่อมมีความพร้อมในเรื่องการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมอยู่แล้ว และไม่มีภาระใน การกำหนดกฎหมายภายในในเรื่องการใช้และการเชื่อมต่อโครงข่ายเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตาม ความตกลงอีก

อย่างไรก็ตาม พันธกรณีในเรื่องการเชื่อมต่อโครงข่ายตามความตกลง U.S. FTAs นั้น อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย เนื่องจากในปัจจุบันยังคงมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการ เชื่อมต่อโครงข่ายภายในประเทศ เพราะการประกอบกิจการโทรคมนาคมยังอยู่ในรูปของการให้ สัมปทาน จึงทำให้ผู้ประกอบการเจ้าของสัมปทานบางราย ไม่จัดให้มีการเชื่อมต่อโครงข่ายกับ ผู้ประกอบการรายอื่นๆ หรือไม่มีการทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายกับผู้ประกอบการโทรคมนาคม รายอื่น เนื่องจากเห็นว่าตนอาจเสียประโยชน์จากรายได้บางอย่าง หรือตนในฐานะเจ้าของสัญญา สัมปทานไม่จำเป็นต้องเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้ประกอบการรายอื่น เนื่องจากโครงข่าย ทั้งหมดภายใต้สัญญาสัมปทานเป็นของตน เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลจึงควรแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมากยิ่งขึ้น

⁹ เรื่องเดียวกัน ข้อ 113

¹⁰ เรื่องเดียวกัน ข้อ 116

5.2 การเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วน (Unbundling of Network Elements)

สำหรับการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนได้ ความตกลง U.S. FTAs ตาม Model ของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้องค์กรกำกับดูแลภายในของแต่ละประเทศจะต้องกำหนดมาตรการให้ผู้ประกอบการรายใหญ่เปิดให้ผู้ประกอบการของภาคีอีกฝ่ายสามารถเข้ามาใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนบนเงื่อนไขราคาที่อิงกับต้นทุน (cost-oriented) สมเหตุสมผล และไม่เลือกปฏิบัติ โดยอาจออกเป็นกฎระเบียบหรือข้อบังคับมารองรับก็ได้

ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยมีหน้าที่ต้องกำหนดกฎระเบียบเพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบการผู้ประกอบการรายใหญ่ภายในประเทศจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการจากสหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนได้บนพื้นฐานเงื่อนไขราคาที่เหมาะสมผลอ้างอิงกับต้นทุนและไม่เลือกปฏิบัตินั่นเอง

การเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วน คือ การที่ผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคมที่ประสงค์จะเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากส่วนประกอบของโครงข่ายเพียงชิ้นเดียวได้โดยไม่มีข้อผูกพันว่าจะต้องเชื่อมต่อกับส่วนประกอบอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต่อการให้บริการโทรคมนาคมแต่อย่างใด ส่วนประกอบของโครงข่ายที่นำมาแยกชิ้นได้มีหลายประเภท ทั้งส่วนที่เป็นอุปกรณ์โครงข่ายฮาร์ดแวร์ เช่น สายส่งสัญญาณและสวิตช์ หรือที่เป็นซอฟต์แวร์ก็ได้ เช่น ฐานข้อมูลลูกค้า

หลักการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนนั้น เป็นไปเพื่อลดอุปสรรคการเข้าแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมทั้งในเชิงพาณิชย์และเชิงเทคนิค เนื่องจากการลงทุนสร้างโครงข่ายใหม่ให้มีขนาดทัดเทียมกับโครงข่ายเดิมที่มีอยู่ของผู้ประกอบการรายเดิมต้องอาศัยเงินทุนมหาศาล ดังนั้นผู้ประกอบการรายใหม่อาจไม่ต้องการหรือยังไม่มีความพร้อมในการสร้างโครงข่ายที่สมบูรณ์ใหม่เองทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเหล่านั้นอาจสามารถสร้างบางส่วนของโครงข่ายเองได้ เช่น การติดตั้งอุปกรณ์สวิตช์ การเตรียมระบบสายส่งสัญญาณ และสายแอกเซส ในพื้นที่บริการที่จำกัด หากสามารถทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าถึงส่วนประกอบโครงข่าย เช่น สวิตช์ สายส่งสัญญาณที่ตำแหน่งอื่นๆ ของผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ ผู้ประกอบการรายใหม่ก็จะสามารถผสมผสานส่วนประกอบโครงข่ายของตนเข้ากับส่วนโครงข่ายของผู้ประกอบการรายใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่สามารถอยู่รอดในตลาดโทรคมนาคมได้ ส่งผลให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการหลีกเลี่ยงการสร้างส่วนประกอบโครงข่ายที่ซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ เพราะผู้ประกอบการรายใหม่สามารถผสมผสานเทคโนโลยีใหม่ขึ้นได้ อย่างไรก็ตามหลักการนี้อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจการลงทุนเนื่องจากจะทำให้ลดแรงจูงใจในการสร้างโครงข่ายใหม่ที่มีประสิทธิภาพ

แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการรายใหญ่ส่วนใหญ่แล้วย่อมไม่ประสงค์หรือยินยอมให้ผู้ประกอบการรายอื่นใช้ส่วนประกอบของโครงข่ายของตนแบบแยกส่วน ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวกับการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

ก. พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มาตรา 51 (7) และ (8) โดยได้กำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคม และกำหนดค่าธรรมเนียมค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการโทรคมนาคม หรือระหว่างผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคม

ข. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 หมวด 2 การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ตั้งแต่มาตรา 25 ถึง 31 ที่ได้กำหนดหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตในการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ

ค. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติทั้งสองข้างต้น กทช. จึงได้กำหนดประกาศฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม โดยข้อ 19 ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายต้องจัดให้มีการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมแบบแยกส่วนตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่ กทช. กำหนด

ง. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน พ.ศ. 2553 โดยอาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติ 2 ฉบับข้างต้น ประกอบกับประกาศกทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม กทช. จึงได้กำหนดประกาศฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการในการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

โดยที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน พ.ศ. 2553 ซึ่งมีผลบังคับใช้มีผลตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนโดยมีหลักการที่สำคัญดังต่อไปนี้

5.2.1 นิยามและหลักการ

ตามประกาศข้อ 8 กำหนดให้ผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญหรือผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2 หรือ 3 จัดให้มีบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน

สำหรับคำว่าผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญนั้น ตามประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดในกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้กำหนดนิยามผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญ หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตที่ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติพิจารณากำหนดให้เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมี นัยสำคัญในตลาดโทรคมนาคมตามประกาศ ซึ่งตามข้อ 8 มีหลักเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์ส่วนแบ่ง ตลาด (market share) ในการพิจารณา โดยให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตที่มีส่วนแบ่งตลาดเกินกว่า ร้อยละ 40 เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนความหมายของคำว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2 หรือ 3 นั้น ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 7 ได้กำหนด เกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 2 และ 3 ไว้ดังนี้

ใบอนุญาตแบบที่สอง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มี หรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ให้บริการจำกัดเฉพาะ กลุ่มบุคคล หรือเป็นการประกอบกิจการที่ไม่มีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่าง เป็นธรรม หรือต่อประโยชน์ สาธารณะ และผู้บริโภค กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มบุคคลผู้ใช้บริการ โทรคมนาคมประเภทนี้ต้องไม่นำบริการนั้นไปให้บริการต่อบุคคลที่สามหรือการบริการนั้นมิได้มี วัตถุประสงค์ทางธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรในเชิงพาณิชย์โดยตรงจากบุคคลที่สามหรือสาธารณะ ตัวอย่างได้แก่ การให้บริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกลุ่ม และบริการวิทยุคมนาคมสำหรับกิจการทาง ทะเลและกิจการทางการบิน เป็นต้น

ใบอนุญาตแบบที่สาม ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มี โครงข่ายเป็นของตนเองซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่บุคคลทั่วไป จำนวนมาก หรืออาจมีผลกระทบต่อการแข่งขัน โดยเสรีอย่าง เป็นธรรม หรืออาจ กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น การ ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการข้อมูลเคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมที่มีสถานี แม่ข่ายเป็นของตนเองเพื่อให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก เป็นต้น

ซึ่งจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แทบทุกรายล้วนแล้วแต่มีหน้าที่จัดให้มีบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน ยกเว้นแต่เพียงผู้รับ ใบอนุญาตแบบที่ 1 ซึ่งไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเองตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการ ประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 เท่านั้นที่ไม่มีหน้าที่ดังกล่าว

5.2.2 ประเภทของการให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน

สำหรับการให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน ประกาศกำหนดให้มีอย่างน้อย 3 ประเภท ดังนี้

- 5.2.2.1 บริการสื่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต (bit stream access) บริการสื่อสัญญาณโทรคมนาคมโครงข่ายวงจรถงถิ่นเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ต
- 5.2.2.2 บริการใช้สายนำสัญญาณร่วมกัน (line sharing) เป็นบริการเช่าคู่สายโครงข่ายวงจรถงถิ่นเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ต
- 5.2.2.3 บริการให้ใช้สายนำสัญญาณเต็มรูปแบบ (full unbundling) เป็นบริการให้เช่าคู่สายในสวนสื่อสัญญาณข้อมูลโครงข่ายวงจรถงถิ่นเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์พื้นฐาน

5.2.3 หน้าที่ของผู้ให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน

ตามประกาศนี้นอกจากกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมตามที่กำหนดจะต้องจัดให้มีบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนแล้ว ยังกำหนดให้มีหน้าที่อื่นดังต่อไปนี้

- 5.2.3.1 จัดทำข้อเสนอให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน (Reference Unbundling Offer: RUO) เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตขอเจรจาและทำสัญญาการให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วน
- 5.2.3.2 จัดหาผู้ประกอบการอิสระเพื่อเจรจาและทำสัญญาการให้บริการภายหลังจากพ้นระยะเวลา 6 เดือนและไม่มีผู้ขอเจรจาทำสัญญา
- 5.2.3.3 จัดทำรายงานตามที่คณะกรรมการกำกับบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนกำหนดต่อเลขาธิการทุกปี

โดยที่ในการจัดให้มีบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนนี้จะต้องไม่เลือกปฏิบัติในระหว่างผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ประกอบการอิสระทุกราย ซึ่งตามหลักแล้วผู้รับใบอนุญาตที่ให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนนั้นจะต้องจัดหาหรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการให้บริการ หรือจัดให้อีกฝ่ายเข้าถึงหรือสามารถติดตั้งอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการให้บริการ เพื่อให้อีกฝ่ายสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้ให้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนจะต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้การให้บริการของผู้ขอใช้บริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ และต้องไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคม หรืออาจก่อให้เกิดเหตุขัดขวางการโทรคมนาคม

5.2.4 อัตราค่าบริการ

สำหรับอัตราค่าบริการโครงข่ายแบบแยกส่วนแบบบริการสื่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต และบริการการใช้สายนำสัญญาณร่วมกัน ให้คิดค่าบริการในอัตราราคาขายปลีกหักด้วยอัตราค่าการตลาด (retail minus) โดยอ้างอิงค่าการตลาดที่ร้อยละ 30 ของค่าบริการ

ส่วนอัตราค่าบริการสำหรับบริการให้ใช้สายนำสัญญาณเต็มรูปแบบ และแบบอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำกับบริการโครงข่ายสายแบบแยกส่วนกำหนด ซึ่งอยู่บนหลักการของความเหมาะสม โปร่งใส อ้างอิงกับต้นทุน

ซึ่งจากประกาศของ กทช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้บริการโครงข่ายแบบแยกส่วน พ.ศ. 2553 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวกับการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในความตกลง U.S. FTAs เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้ประกาศฉบับดังกล่าวยังมีผลบังคับเคร่งครัดมากกว่าที่ระบุไว้ในความตกลง U.S. FTAs เนื่องจากในความตกลง U.S. FTAs ได้กำหนดมาตรการให้ผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น ที่มีหน้าที่เปิดให้ผู้ประกอบการของอีกฝ่ายสามารถเข้าใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนได้ แต่ประกาศฉบับนี้ มิได้กำหนดเฉพาะเพียงแต่ผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตประเภทที่ 2 และ 3 กล่าวคือ หมายรวมถึงผู้ประกอบการทั้งที่มีโครงข่ายและไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเองทั้งหมด ซึ่งถือเป็นการลดอุปสรรคในการแข่งขันทางการค้า

ทั้งนี้หากประเทศไทยมีการทำความตกลงเขตการค้าเสรีในอนาคต ไทยย่อมมีต้องกำหนดกฎระเบียบภายในเกี่ยวกับการเชื่อมต่อโครงข่ายแบบแยกส่วนเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีเพิ่มเติม

5.3 การใช้พื้นที่ร่วมกัน (Co-location)

ความตกลง U.S. FTAs ได้กำหนดพันธกรณีเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันไว้ว่า ประเทศคู่สัญญาจะกำหนดให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ของแต่ละฝ่ายจะต้องจัดสถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโทรคมนาคมเพื่อให้ผู้ประกอบการของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถร่วมใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเชื่อมต่อโครงข่ายหรือการเข้าถึงโครงข่ายแบบแยกส่วน ทั้งนี้สามารถคิดค่าใช้จ่ายได้โดยอยู่บนพื้นฐานของราคาที่อิงต้นทุน ความสมเหตุสมผลและการไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้หากไม่สามารถจัดให้มีการใช้พื้นที่ร่วมกันได้ด้วยเหตุเพราะความไม่เพียงพอของพื้นที่หรือปัญหาทางเทคนิคแล้ว ผู้ประกอบการรายใหญ่จะต้องจัดทางเลือกอื่นทดแทน

จากพันธกรณีดังกล่าว ไทยจะต้องมีกฎระเบียบภายในประเทศเพื่อกำกับดูแลการใช้พื้นที่ร่วมกันให้เกิดความเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ บนเงื่อนไขราคาที่อ้างอิงต้นทุน สมเหตุสมผล

ซึ่งการใช้พื้นที่ร่วมกันจะสามารถช่วยลดอุปสรรคการเข้าแข่งขันในตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ได้อย่างมาก นอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนลง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายเดิม

นอกจากนี้ยังช่วยลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมหรือทัศนียภาพอันเป็นสาเหตุมาจากการแข่งขันในการขยายโครงข่ายอย่างรวดเร็วของผู้ประกอบการด้วยการติดตั้งสถานีฐาน สร้างหอกระจายสัญญาณ เสาอากาศสูง และอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณการขุดเจาะถนน การฝังท่อ และกิจกรรมอื่นๆ ในพื้นที่สาธารณะที่เข้าช้อนลงได้ ซึ่งช่วยลดปริมาณการรบกวนต่อกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามปกติในที่สาธารณะของผู้คนให้น้อยลงได้¹¹

ทั้งนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยยังมิได้มีการออกกฎหมาย หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันในกิจการโทรคมนาคมอย่างชัดเจน แต่มีปรากฏหลักการการใช้พื้นที่ร่วมกันในกรณีที่มีการขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมไว้ใน ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2459 ข้อ 15 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมสามารถเข้าใช้สถานที่หรือพื้นที่สำหรับการติดตั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเชื่อมต่อในพื้นที่ของผู้ให้เชื่อมต่อได้ โดยผู้ที่ให้เชื่อมต่อต้องจัดหาสถานที่หรือพื้นที่ตามที่ผู้ขอเชื่อมต่อได้ร้องขอโดยไม่ชักช้า ไม่เลือกปฏิบัติ และมีเงื่อนไขที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ผู้ที่ให้เชื่อมต่อสามารถเรียกเก็บค่าตอบแทนตามราคาที่ยอิงกับต้นทุน (cost-based basis) ได้ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาสถานที่หรือพื้นที่ตามที่ร้องขอได้ เนื่องจากเหตุผลทางเทคนิค ผู้ให้เชื่อมต่อต้องจัดหาพื้นที่ใกล้เคียงหรือจัดให้มีมาตรการอื่นเพื่อให้ติดตั้งอุปกรณ์และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมโดยไม่ชักช้า

แต่อย่างไรก็ดี กทช. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม มีความพยายามกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันขึ้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อผู้ประกอบการ อีกทั้งเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการทุกรายให้สามารถใช้พื้นที่ร่วมกันได้ โดยกำหนดเป็น “(ร่าง) ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกัน พ.ศ. ....” ทั้งนี้ในปัจจุบัน ร่างฯ ฉบับดังกล่าวอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นเป็นสาธารณะ (Public Hearing) ซึ่งได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นครั้งแรกไปเมื่อเดือนสิงหาคม 2553 โดยร่างฯ ฉบับนี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันดังนี้

5.3.1 หลักการและขอบเขต

ร่างฯ มีหลักการเพื่อที่จะเป็นกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้พื้นที่หรือโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกันของผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี เนื่องจากผู้ประกอบการบางรายจะไม่ต้องไปลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ซึ่งจะต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก แต่ผู้ประกอบการรายดังกล่าวสามารถขอใช้โครงสร้างพื้นฐานนั้นของ

¹¹ สัญญกร วุฒิสถิติกรกิจ และคนอื่นๆ. หลักการการเชื่อมต่อโครงข่าย (Network Interconnection) (งานแปล). สถาบันเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม กทช.. 2551. หน้า 85.

ผู้ประกอบการรายเดิมที่มีอยู่แล้วได้ โดยเสียค่าตอบแทนอย่างเป็นทางการและเป็นธรรมและสมเหตุสมผล ถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า และเป็นการลดการลงทุนที่ซ้ำซ้อนอีกด้วย

โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม หมายถึง โครงข่ายโทรคมนาคม อุปกรณ์ พื้นที่ตั้งสถานี เสา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการให้บริการโทรคมนาคม¹²

โดยในร่างฯ ดังกล่าวกำหนดประเภทโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ต้องมีการใช้ร่วมกันออกเป็น 3 ประเภท

5.3.1.1 โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ผู้รับใบอนุญาตต้องเปิดให้ใช้
โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกัน ซึ่งตามภาคผนวก ก กำหนดไว้ดังนี้

- 5.3.1.1.1 เสา (Tower/Mast)
- 5.3.1.1.2 พื้นที่ตั้งสถานี (Site)
- 5.3.1.1.3 ตู้คอนเทนเนอร์และอุปกรณ์ประกอบ (Shelter and support cabinet) รวมทั้งแหล่งจ่ายไฟ ระบบปรับอากาศ และระบบรักษาความปลอดภัย
- 5.3.1.1.4 สายนำสัญญาณ (feeder cables) สำหรับสถานที่ตั้งภายในอาคาร (indoor site)
- 5.3.1.1.5 สายอากาศ (antenna) สำหรับสถานที่ตั้งภายในอาคาร (indoor site)
- 5.3.1.1.6 ระบบสื่อสารสัญญาณ backhaul ระหว่าง Node B ไปยัง Radio Control Node (RNC) ที่เป็นเคเบิลใยแก้วนำแสง (optical fiber)

5.3.1.2 โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่มีข้อจำกัด หรือเงื่อนไขในการใช้
โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ตามภาคผนวก ข ซึ่งได้แก่

- 5.3.1.2.1 ห้ามมิให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกันในลักษณะที่นำไปสู่การมีสิทธิในการใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ร่วมกัน
- 5.3.1.2.2 ห้ามมิให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันในส่วนของ Home Location Register (HLR) และ Mobile Switching Center (MSC)

¹² ร่าง ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกัน พ.ศ. ... ข้อ 1

5.3.1.3 โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมในพื้นที่ที่กทข. กำหนดให้ ผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกรายมีหน้าที่ต้องจัดสร้าง หรือใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ร่วมกัน ตามภาคผนวก ค อาทิเช่น เขตอนุรักษ์ เขตโบราณสถาน สนามบิน รถไฟฟ้าใต้ดิน ซึ่งพื้นที่ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีจำกัด

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมสามารถ ปฏิเสธไม่ให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวได้ในกรณีที่ใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่มีอยู่ไม่ เพียงพอแก่การให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้ร่วมกันหรือการใช้โครงสร้างร่วมกันมีปัญหาทาง เทคนิคที่อาจก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคมหรือเป็นเหตุขัดขวางการโทรคมนาคม หรือ มีปัญหาด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สิน หรือความมั่นคงแข็งแรงด้านวิศวกรรมของ โครงสร้าง¹³

โดยที่ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมนั้น มีหน้าที่ต้องจัดทำ ข้อเสนอการใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกัน

5.3.2 ข้อเสนอ การเจรจา และสัญญาการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน

หากผู้รับใบอนุญาตรายใดต้องการขอใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกัน ของผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงสร้างพื้นฐานแล้ว จะต้องแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อผู้รับ ใบอนุญาตที่มีโครงสร้างพื้นฐาน โดยทั้งสองฝ่ายจะดำเนินการเจรจาทกลงกันด้วยความสุจริต แต่ หากทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงเจรจากันได้แล้ว ผู้ขอใช้โครงสร้างพื้นฐานสามารถยื่นคำขอต่อ กทข. เพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไปได้

5.3.3 อัตราค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนในการใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมร่วมกันนั้น ร่างฯ กำหนดให้ เรียกเก็บในอัตราที่อิงต้นทุน (cost-based basis) ทั้งนี้จะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้รับ ใบอนุญาตรายใดรายหนึ่ง¹⁴

หากร่างฯ ดังกล่าวได้มีการประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รายเดิมจะต้องนำเสนอรายละเอียดโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถใช้ร่วม กับราย อื่นได้ภายใน 15 วัน

โดยหลักการของร่างฯ ฉบับนี้แสดงให้เห็นว่า กฎระเบียบในเรื่องการใช้โครงข่ายร่วมกันนี้ จะมีผลบังคับเคร่งครัดมากกว่าพันธกรณีที่กำหนดไว้ในความตกลงเนื่องจากในความตกลง U.S.

¹³ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 8

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 20

FTAs กำหนดมาตรการให้ผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น ที่มีหน้าที่เปิดให้ผู้ประกอบการของอีกฝ่ายสามารถใช้พื้นที่ร่วมกัน แต่ร่างฯ ฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายเป็นผู้มีหน้าที่นี้

อย่างไรก็ตามร่างฯ ประกาศดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการแก้ไขจากการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ ยังต้องผ่านกระบวนการในการบัญญัติเป็นกฎหมายอีกหลายขั้นตอน ซึ่งอาจใช้ระยะเวลาานาน ทั้งนี้หากร่างฯ ฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ย่อมสามารถทำให้เกิดการแข่งขันทางในกิจการโทรคมนาคมเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือผู้ประกอบการสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และยังช่วยลดต้นทุนในการให้บริการโทรคมนาคมได้อีกทางหนึ่ง

ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งบัญญัติกฎระเบียบดังกล่าว เพื่อให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ร่วมกันเพื่อให้เป็นไปพันธกรณีตามความตกลงเขตการค้าเสรีที่อาจจะมีขึ้นหากไทยได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาในอนาคต ทั้งนี้หากมีการทำความตกลงแล้ว แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎระเบียบภายในประเทศเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการสหรัฐอเมริกาที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศไทย ซึ่งอาจนำไปสู่การเรียกร้องจากสหรัฐอเมริกาที่ต้องการให้ไทยปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในความตกลง เพื่อให้กำหนดกฎระเบียบภายในชัดเจนหรืออาจนำไปสู่การเกิดข้อพิพาทต่อไปในอนาคต

5.4 การขายต่อบริการ (Resale)

ความตกลง U.S. FTAs ได้กำหนดพันธกรณีไว้ว่า ประเทศภาคีจะต้องกำหนดให้ผู้ประกอบการรายใหญ่จัดให้มีบริการขายต่อบริการในราคาที่สมเหตุสมผล และไม่มีการเลือกปฏิบัติ

เนื่องจากในการประกอบธุรกิจโทรคมนาคมนั้นเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเองสามารถเข้ามาดำเนินธุรกิจนี้ได้ จึงเปิดโอกาสให้มีการขายต่อบริการจากผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ได้มีการวางรากฐานระบบโครงข่ายโทรคมนาคมที่สมบูรณ์ กล่าวคือผู้ประกอบการของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถให้บริการโทรคมนาคมได้ แม้ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง แต่สามารถซื้อบริการต่อจากผู้ประกอบการรายใหญ่มาเพื่อให้บริการต่อผู้ใช้บริการ (ended user) ได้ ทั้งนี้ในการขายต่อบริการ ผู้ประกอบการรายใหญ่ต้องต้องคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่เสนอให้มีการขายต่อบริการในอัตราที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ราคาดังกล่าวจะต้องมิใช่ราคาที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ใช้ในการขายปลีกโดยตรงให้แก่ผู้ใช้บริการ

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวข้องกับการขายต่อบริการไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

ก. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มาตรา 51 (2) (4) และ (5) โดยได้กำหนดให้

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคม พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไข ค่าตอบแทนหรือค่าธรรมเนียมการอนุญาต

ข. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 8 ได้กำหนดให้ กทช. มีหน้าที่ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตโดยเปิดเผย ทั้งคุณสมบัติผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอ และหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาต

อีกทั้งมาตรา 19 ได้กำหนดให้ กทช. มีอำนาจกำหนดมาตรการใดๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาตรายใหม่มีโอกาสให้บริการโทรคมนาคมในท้องที่ใดแข่งขันกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรมได้

ค. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่งบริการและบริการขายต่อบริการ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติทั้งสองข้างต้น กทช. จึงได้กำหนดประกาศฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่งและขายต่อบริการ ให้เป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรมคุ้มครองผู้ประกอบการโทรคมนาคม และส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการโทรคมนาคมรายใหม่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้ใช้บริการและอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศ

โดยที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่งบริการและบริการขายต่อบริการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2549 ได้กำหนดกฎเกณฑ์และขั้นตอนในการประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทขายส่งบริการและขายต่อบริการโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.4.1 หลักการและขอบเขต

ตามประกาศฯ ข้อ 3¹⁵ ได้กำหนดนิยามของคำว่าบริการขายส่งบริการ และบริการขายต่อบริการไว้ดังนี้

บริการขายส่งบริการ หมายถึง การให้บริการโทรคมนาคมโดยการให้เช่าอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงข่ายโทรคมนาคม หรือการขายบริการโทรคมนาคมให้แก่ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเพื่อนำไปให้บริการโทรคมนาคมในนามของผู้เช่าหรือผู้ซื้อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ ผู้ประกอบการไม่ต้องการให้บริการโทรคมนาคมต่อผู้รับบริการโดยตรง แต่ให้บริการโดยการให้บุคคลอื่นมาเช่าใช้อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

¹⁵ ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทการขายส่งบริการและบริการขายต่อบริการ ข้อ 3

ของโครงข่ายโทรคมนาคมของตนเอง เพื่อให้ผู้นั้นซึ่งอยู่ในฐานะผู้เช่า สามารถให้บริการ โทรคมนาคมเชิงพาณิชย์แก่ผู้รับบริการ (ผู้บริโภค) ต่อไปได้

บริการขายต่อบริการ หมายถึง การให้บริการโทรคมนาคมโดยการเช่าอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงข่ายโทรคมนาคมหรือการซื้อบริการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเพื่อนำไปให้บริการโทรคมนาคมในนามผู้เช่าหรือผู้ซื้อโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ ประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์ ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการรายหนึ่งต้องการให้บริการโทรคมนาคม แต่ ไม่มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงข่ายโทรคมนาคมในการให้บริการ ผู้ประกอบการ รายดังกล่าว ก็สามารถขอเช่าสิ่งต่างๆ จากผู้รับใบอนุญาตรายอื่นที่มีสิ่งต่างๆ อยู่แล้ว เพื่อจะได้ ให้บริการโทรคมนาคมแก่ผู้รับบริการในนามของตนเอง หรือผู้ประกอบการอาจไปซื้อบริการ โทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตรายอื่น เพื่อนำมาขายต่อให้กับผู้รับบริการนั่นเอง

ทั้งนี้ใน ข้อ 4¹⁶ กำหนดให้ผู้ที่ต้องการประกอบกิจการประเภทขายส่งบริการหรือ ขายต่อบริการนี้จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจาก กทช. เสียก่อนโดยระบุประเภทที่ ต้องการ

หาก 2 ฝ่ายเป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโทรคมนาคมอยู่ก่อนแล้ว แต่ ต้องการเพิ่มประเภทของการขายต่อหรือขายส่งบริการ ก็ต้องขออนุญาตประกอบกิจการประเภท ดังกล่าวเพิ่มเติมอีกครั้งจาก กทช.

ตามประกาศ ข้อ 5¹⁷ กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมขายส่งบริการ จะต้องจัดให้มีการขายส่งบริการแก่ผู้ขายต่อบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- 5.4.1.1 บริการโทรคมนาคมเพื่อสาธารณะ (Public Switched Telecommunications Services) อันได้แก่
  - 5.4.1.1.1 บริการบนโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ เช่น
    - 5.4.1.1.1.1 บริการโทรศัพท์ธรรมดา
    - 5.4.1.1.1.2 บริการโทรศัพท์สาธารณะ
    - 5.4.1.1.1.3 บริการเสริมต่างๆ
  - 5.4.1.1.2 บริการบนโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น
    - 5.4.1.1.2.1 บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่
    - 5.4.1.1.2.2 บริการเสริมต่างๆ
  - 5.4.1.1.3 บริการบนโครงข่ายร่วมแบบดิจิทัล

¹⁶ เรื่องเดียวกัน ข้อ 4

¹⁷ เรื่องเดียวกัน ข้อ 5

5.4.1.2 บริการวงจรเช่า หรือช่องสัญญาณเช่า (Leased Circuit/Channel Services)

โดยการขายส่งบริการดังกล่าวนั้นจะต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรม สมเหตุสมผล ไม่เลือกปฏิบัติ แบ่งแยก หรือกีดกันระหว่างผู้ประกอบการโทรคมนาคมขายต่อบริการทุกราย และตัวแทนจำหน่ายของตน¹⁸

เนื่องผู้ประกอบการโทรคมนาคมขายส่งบริการอาจปฏิเสธการขายส่งได้ในกรณี ที่อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงข่ายมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการของตน หรือ การบริการขายต่อบริการมีปัญหาทางเทคนิคที่อาจรบกวนกิจการโทรคมนาคมหรือขัดขวางการ โทรคมนาคม¹⁹

5.4.2 การเจรจาและทำสัญญาขายต่อบริการ

ผู้ประกอบการรายใดต้องการขายส่งหรือขายต่อบริการก็ต้องเข้าไปเจรจาสัญญา และเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการขายส่งและขายต่อบริการกับอีกฝ่าย ทั้งนี้ทั้ง 2 ฝ่ายไม่สามารถตกลงกันได้ภายในกำหนดระยะเวลา คู่กรณีก็มีสิทธิร้องขอให้คณะกรรมการกทช. วินิจฉัยชี้ขาดได้โดยยื่น คำร้องภายใน 15 วันนับแต่ครบกำหนดการเจรจา²⁰

5.4.3 หน้าที่ของผู้ขายส่งบริการ

ภายหลังจากที่ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงเจรจาทำสัญญากันได้แล้วนั้น ผู้ขายส่งบริการนั้น มีหน้าที่ที่จะต้องขายส่งบริการตามมาตรฐานและคุณภาพที่กำหนดไว้ในสัญญา และต้องไม่ต่ำกว่าที่จัดให้แก่ตัวแทนจำหน่ายหรือผู้ใช้บริการของตน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการไม่เลือกปฏิบัติ นั้นเอง โดยต้องไม่กระทำการใดๆ ที่ทำให้การขายต่อบริการของผู้ขายส่งบริการไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ อีกทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคม หรืออาจจะก่อให้เกิดเหตุ ขัดขวางการโทรคมนาคม

สำหรับการเรียกเก็บค่าตอบแทนการขายส่งบริการนั้นจะต้องเป็นอัตราที่สะท้อน ต้นทุน (cost-oriented basis) โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ระหว่างผู้ประกอบการโทรคมนาคมขายต่อบริการทุกราย มีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ขายส่ง บริการด้วยตนเอง

5.4.4 สิทธิและหน้าที่ของผู้ขายต่อบริการ

¹⁸ เรื่องเดียวกัน ข้อ 6

¹⁹ เรื่องเดียวกัน ข้อ 7

²⁰ เรื่องเดียวกัน ข้อ 11

ผู้ขายต่อบริการมีหน้าที่ให้บริการโทรคมนาคมตามมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการตามที่ตนได้โฆษณาไว้²¹

ในข้อ 26 ได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการให้บริการโทรคมนาคมของผู้ขายต่อบริการ สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ขายต่อบริการหรือผู้ขายส่งบริการโดยตรงก็ได้ หากพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายเกิดจากการให้บริการของผู้ขายส่งบริการ

จากประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม เรื่อง การประกอบกิจการโทรคมนาคม ประเภทการขายส่งบริการและบริการขายต่อบริการ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายหรือกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวกับการขายต่อบริการ (resale) ซึ่งสอดคล้องและเคร่งครัดกว่าหลักการตามความตกลง U.S. FTAs กล่าวคือกำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายที่มีใบอนุญาตให้ขายส่งหรือขายต่อบริการ มีหน้าที่ขายส่งและขายต่อบริการให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่น มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่เฉพาะของผู้ประกอบการรายใหญ่ (Major Supplier) ดังที่ปรากฏอยู่ในความตกลง U.S. FTAs เท่านั้น ดังนั้นหากในอนาคตประเทศไทยได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาแล้ว เรื่องดังกล่าวย่อมไม่เป็นอุปสรรคหรือภาระผูกพันของประเทศไทยที่จะต้องมีหน้าที่ในการกำหนดกฎหมายภายในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมอีก

5.5 การคงสิทธิเลขหมาย (Number Portability)

การคงสิทธิเลขหมาย หรือ การใช้เลขหมายเดียวกัน คือ การที่ผู้ใช้บริการสามารถใช้เลขหมายโทรคมนาคมเดิมได้ แม้ว่าจะเปลี่ยนผู้ให้บริการไปแล้ว หรือว่าจะเป็นกรณีที่ผู้ใช้บริการย้ายที่อยู่ก็ได้ ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทของบริการออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed-line Number Portability)

ข. บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Number Portability)

ซึ่งในแต่ละประเภทบริการนั้น ยังสามารถพิจารณากำหนดประเภทของสิทธิการใช้หมายเลขโทรคมนาคมเดิมได้ดังนี้

1) Location Portability การย้ายชุมสายในพื้นที่บริการของชุมสายเดียวกัน

2) Operator Portability การใช้หมายเลขเดิมแต่เปลี่ยนเครือข่ายผู้ให้บริการ

3) Service Portability การเปลี่ยนประเภทบริการที่ขอรับจากผู้ให้บริการ เช่น เปลี่ยนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จากลักษณะการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการเป็น

²¹ เรื่องเดียวกัน ข้อ 27

การล่วงหน้า (Prepaid) ไปเป็นลักษณะการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการเป็น
ภายหลังได้ใช้บริการ (Postpaid)

และเช่นเดียวกับหลักการโทรคมนาคมอื่นๆ ความตกลง U.S. FTAs กำหนดให้ประเทศ
คู่สัญญาจะจัดให้มีการใช้เลขหมายเดียวกับในทุกโครงข่าย เมื่อมีความพร้อมทางเทคนิค เงื่อนไข
เวลาที่เหมาะสม และบนเงื่อนไขของราคาที่สมเหตุสมผล ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนด
กฎระเบียบภายในประเทศในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีหากมีการทำความตกลง
เขตการค้าเสรีเกิดขึ้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดกฎระเบียบภายในที่เกี่ยวกับการคงสิทธิเลขหมาย
โทรศัพท์ไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

ก. พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ
โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มาตรา 51 (11) โดยได้กำหนดให้ กทช. มีอำนาจ
หน้าที่ในการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคลในการ
สื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม

ข. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 12 วรรค 4 ได้
กำหนดให้ กทช. มีหน้าที่ประกาศกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการมีสิทธิใช้เลขหมาย
โทรคมนาคมเดิม เมื่อผู้ให้บริการต้องการเปลี่ยนผู้ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทของบริการ เมื่อมี
ความพร้อมทางเทคนิค

ค. ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิ
เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติทั้งสองข้างต้น กทช. จึงได้
กำหนดประกาศฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการมีสิทธิใช้เลขหมาย
โทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมได้ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ เมื่อผู้ให้บริการต้องการเปลี่ยนผู้
ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทบริการ ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมการบริการโทรคมนาคม สนับสนุน
ให้เกิดการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม เพื่อการใช้ทรัพยากรโทรคมนาคมอย่างคุ้มค่าสำหรับการ
ให้บริการโทรคมนาคมสาธารณะ

จากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวที่ให้อำนาจ กทช. ในการกำหนดหลักเกณฑ์การ
ใช้เลขหมายโทรคมนาคมเดิม กทช. จึงได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ฉบับนี้ขึ้นมา โดยมีผลบังคับ
ใช้ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2552

อย่างไรก็ตาม ประกาศฉบับนี้ ได้กำหนดระยะเวลาเพิ่มเติมให้แก่ผู้ประกอบการในการจัด
ให้มีบริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ผู้ให้บริการ กล่าวคือ กำหนดให้ผู้ให้บริการต้อง

จัดให้มีบริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2552 เป็นต้นไป ซึ่งต่อมาผู้ประกอบการได้แจ้งให้ กทช. ทราบว่า ไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามเวลาที่กำหนดได้ เพราะต้องใช้เวลาในการจัดตั้งบริษัทรวมจดทะเบียน การตั้งศูนย์และจัดหาระบบสารสนเทศฐานข้อมูล การตกลงขั้นตอนทางธุรกิจและเทคนิค ระหว่างศูนย์บริการข้อมูลกลางกับผู้ให้บริการ รวมทั้งการติดตั้งระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดย กทช. ก็ได้พิจารณาโดยละเอียดรอบคอบจากข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยเฉพาะสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม จึงเห็นชอบให้ผู้ประกอบการขยายระยะเวลาดำเนินการ ในการจัดให้มีบริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่จากภายใน 3 เดือน เป็นภายใน 9 เดือน ตามอำนาจที่กำหนดไว้ในประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเปิดให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามประกาศดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

โดยที่ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

5.5.1 หลักการและขอบเขต

เนื่องจากเลขหมายโทรศัพท์เป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ประกาศฉบับนี้จึงเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการสามารถย้ายผู้ให้บริการ โดยยังคงใช้เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมได้

การคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หมายถึง การบริการที่ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถขอให้ผู้ให้บริการโอนย้ายเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนไปใช้บริการของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นได้

ทั้งนี้ประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้เฉพาะสำหรับการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่านั้น ส่วนบริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Number Portability) และบริการคงสิทธิเลขหมายข้ามพื้นที่ (Geographic Number Portability) ยังคงอยู่ในระหว่างการศึกษา วิเคราะห์ ความเป็นไปได้ของหลักเกณฑ์ต่อไป²²

5.5.2 ขั้นตอนการโอนย้าย

ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีความประสงค์ขอย้ายผู้ให้บริการจะต้องยื่นเป็นคำขอต่อผู้ให้บริการรายใหม่ที่ตนต้องการย้ายเข้าไป โดยที่ผู้ให้บริการรายใหม่และผู้ให้บริการรายเดิมจะต้องร่วมกันตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและยืนยันสถานภาพของผู้ให้บริการรายเดิม ทั้งนี้การโอนย้ายผู้ให้บริการจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่มีการยื่นคำขอ

²² ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อ 27

5.5.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหน้าที่จัดให้มีการโอนย้ายผู้ให้บริการได้²³ แต่ทั้งนี้ผู้ให้บริการอาจปฏิเสธคำขอโอนย้ายผู้ให้บริการได้หากเลขหมายที่โอนย้ายเป็นเลขหมายที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของชาติ หรือเลขหมายที่จะขอโอนย้ายอยู่ระหว่างการดำเนินคดี อาศัย หรือห้ามการเปลี่ยนแปลงโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย²⁴

สำหรับระบบโครงข่ายในการให้บริการคงสิทธิเลขหมายนั้นประกาศกำหนดให้ใช้ระบบ All Call Query²⁵

All call query* หรือ ACQ คือ โครงข่ายของผู้เรียกจะเป็นผู้ดำเนินการเชื่อมต่อไปยังโครงข่ายปลายทาง ปัจจุบันหรือ Recipient Network โดยไม่ต้องดำเนินการเชื่อมต่อสายกลับไปยังโครงข่ายปลายทางเดิมที่ผู้ถูกเรียกเคยใช้บริการอยู่ หรือ Donor Network โครงข่ายของผู้เรียกต้องมีการปรับฐานข้อมูลของเลขหมายที่มีการขอทำการพอร์ต เลขหมายให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อที่จะสามารถเรียกไปยังโครงข่ายปลายทางที่ถูกต้องได้²⁶

วิธีการ ACQ นั้นจะมีการใช้ทรัพยากรโครงข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ โครงข่ายของผู้เรียกสามารถจัดเส้นทางที่เหมาะสมที่สุดไปยังโครงข่ายปัจจุบันของผู้ถูกเรียกได้โดยตรงและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการ ใช้วิธีอื่น การประยุกต์ใช้ ACQ ต้องลงทุนสูงเนื่องจากต้องมีการลงทุนเพิ่มในส่วนฐานข้อมูลเลขหมายและระบบจัดการที่เกี่ยวข้อง

5.5.4 สิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้บริการ

ประกาศกำหนดว่าผู้ให้บริการสามารถโอนย้ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยยังคงสิทธิการใช้เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมได้²⁷ โดยจะต้องดำเนินการลงทะเบียนกับผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายใหม่เสียก่อน²⁸

²³ เรื่องเดียวกัน ข้อ 14

²⁴ เรื่องเดียวกัน ข้อ 17

²⁵ เรื่องเดียวกัน ข้อ 16

* การจัดเส้นทางแบบ All Call Query คือ การทำ query หาโครงข่ายปลายทางที่ผู้ให้บริการเชื่อมต่ออยู่จะกระทำในฐานข้อมูลในโครงข่ายต้นทาง (Original Network) ทำการ query ในทุกๆ ครั้งที่มีการเรียก เพื่อตรวจสอบว่าเลขหมายนี้มีมีการขอการ port หรือไม่ ถ้ามีการร้องขอการ port ไว้แล้ว จึงได้สืบค้นหมายเลข Routing Number (RN) ต่อไป

²⁶ สุภาวดี อร่ามวิทย์ และ ชัยเชษฐ สหายวิจิตร, "สิทธิการคงเลขหมายโทรศัพท์มือถือ Mobile number portability," วารสาร ช่างพูด 6/50. คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

²⁷ ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อ 22

5.5.5 ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลกลาง

ประกาศกำหนดให้ผู้ให้บริการจะต้องร่วมกันลงทุนจัดตั้งศูนย์การให้บริการระบบสารสนเทศให้ดำเนินการในลักษณะการรับภาระร่วมกัน (Consortium)²⁹ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งบริษัท ศูนย์ให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำกัด (Clearing House for Mobile Number Portability Co., Ltd.) ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการตามความจำเป็นของการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ของผู้ใช้บริการ รวมทั้งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่จัดเก็บ ดูแล และปรับฐานข้อมูลอ้างอิง โดยเป็นความร่วมมือของผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมทั้ง 5 บริษัท อันได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท ทรูมูฟ จำกัด บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

5.5.6 การร้องเรียนและการระงับข้อพิพาท

ในกรณีที่ผู้ใช้บริการได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการให้บริการคงสิทธิเลขหมายผู้ใช้บริการมีสิทธิร้องเรียน เพื่อให้กทท. พิจารณาให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว³⁰

การกำหนดหลักเกณฑ์การคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ตามประกาศฉบับนี้ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในข้อบทโทรคมนาคมตามความตกลง U.S. FTAs ที่กำหนดให้ประเทศคู่สัญญาจะต้องจัดให้มีการใช้เลขหมายเดียวกันในทุกโครงข่าย เมื่อมีความพร้อมทางเทคนิค เงื่อนไขเวลาที่เหมาะสม และบนเงื่อนไขของราคาที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

แต่อย่างไรก็ตาม ประกาศดังกล่าว ยังเป็นเพียงการเริ่มต้นในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการใช้เลขหมายโทรศัพท์เดียวกัน กล่าวคือ ประกาศฯ เพียงกำหนดกฎระเบียบเฉพาะสำหรับการคงสิทธิเลขหมายในภาคโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่านั้น แต่สำหรับเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่และบริการคงสิทธิเลขหมายข้ามพื้นที่ ยังคงอยู่ในระหว่างการศึกษา วิเคราะห์ ความเป็นไปได้ของหลักเกณฑ์³¹ ซึ่งประเทศไทยมีความจำเป็นต้องเร่งกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมก่อนทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาเพื่อให้มีกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการคงสิทธิเลขหมาย

²⁸ เรื่องเดียวกัน ข้อ 23

²⁹ เรื่องเดียวกัน ข้อ 24

³⁰ เรื่องเดียวกัน ข้อ 25

³¹ เรื่องเดียวกัน ข้อ 27

โทรศัพท์เดียวกันที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความตกลงเขตการค้าเสรีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

5.6 สิทธิแห่งทาง (Rights of Way)

หลักการเรื่องสิทธิแห่งทางก็เป็นหลักการหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในความตกลง U.S. FTAs ทั้งนี้เนื่องจากสิทธิแห่งทางนี้ถือเป็นทรัพยากรทางโทรคมนาคมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด จึงต้องมีบทบัญญัติที่เข้ามาควบคุมดูแลการใช้สิทธิดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

โดยความตกลง U.S. FTAs ได้กำหนดให้ประเทศคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะต้องจัดให้มีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคมที่ขาดแคลน อันประกอบด้วย คลื่นความถี่ เลขหมาย สิทธิแห่งทาง เพื่อนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ในการให้บริการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

สำหรับกฎระเบียบภายในของประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักสิทธิแห่งทางมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

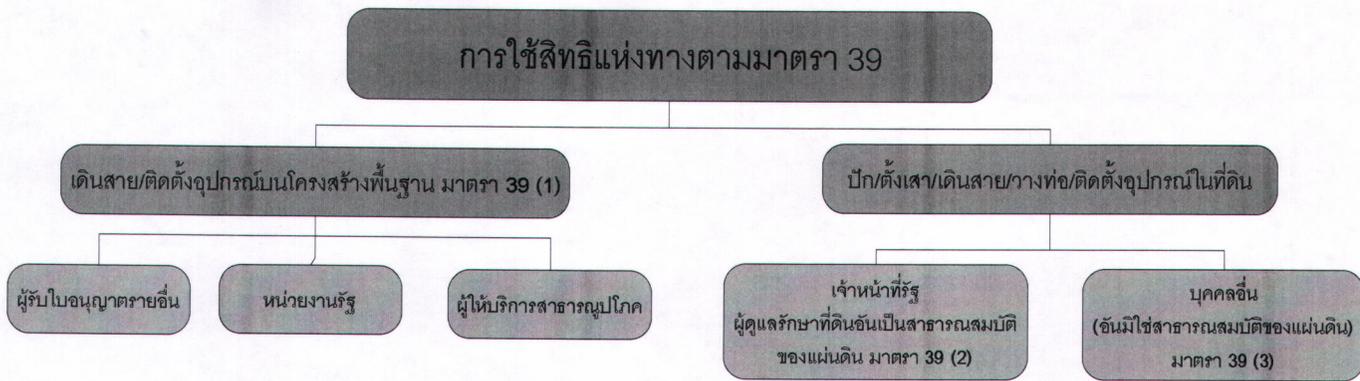
5.6.1 หลักการและขอบเขต

สิทธิแห่งทาง (Rights of Way) หมายถึง สิทธิของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีเหตุต้องปักหรือตั้งเสาหรือเดินสายวางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคม และการใช้สิทธิแห่งทางดังกล่าวอาจก้าวล่วงเข้าไปละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งโดยหลักของกฎหมายจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายให้อำนาจไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็น และจะต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินนั้นด้วย³²

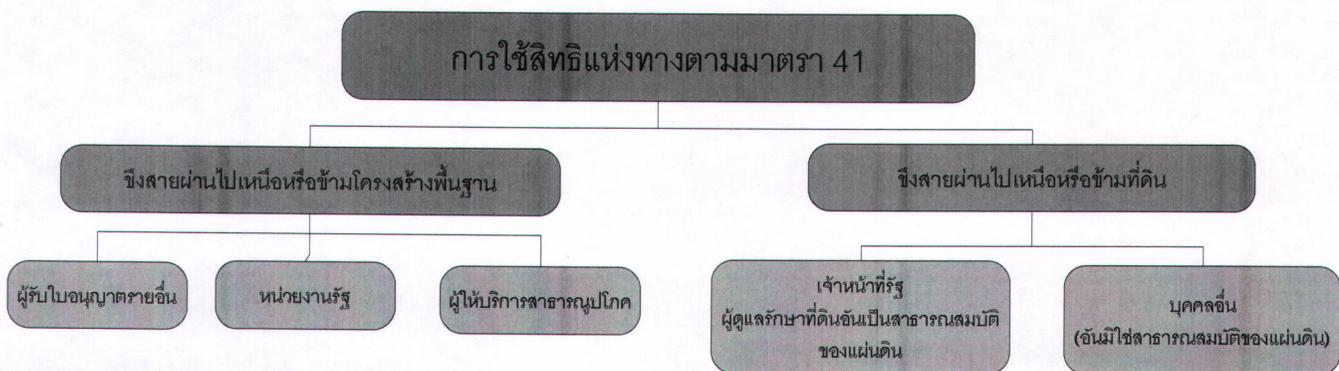
สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 หมวด 4 สิทธิของผู้รับใบอนุญาต (มาตรา 39-44) ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่กำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

จากบทบัญญัติมาตรา 39 และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 สามารถจำแนกการใช้สิทธิแห่งทางของผู้รับใบอนุญาตในการให้บริการโทรคมนาคมได้ดังรูป

³² วาฑิต เบญจพลกุล และ สำเรียง เมฆเกรียงไกร, "สิทธิแห่งทาง (Right of Way) ในกิจการโทรคมนาคม," วารสาร กทท. 2/2 (2552): 10.

รูปการใช้สิทธิแห่งทางตามมาตรา 39

รูปการใช้สิทธิแห่งทางตามมาตรา 41

โดยต่อมาเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2552 คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ออกประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้สิทธิแห่งทางดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา 39 และมาตรา 41 แห่ง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม ซึ่งมีหลักการสำคัญเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และไม่ก่อให้เกิดการลงทุนซ้ำซ้อน

5.6.2 การขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ตามประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคม ข้อ 3 กำหนดว่า ผู้รับใบอนุญาตที่มีเหตุผลและความจำเป็นต้องใช้สิทธิในการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใด จะต้องจัดทำแผนผังตำแหน่งการติดตั้ง ลักษณะทิศทาง และ

แนวทางในการปักหรือตั้งเสา เตินสาย วางท่อ และติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดเสนอต่อ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ โดยชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็น ชนิดของอุปกรณ์ที่จะติดตั้ง วิเคราะห์ผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย ทัศนียภาพ รวมถึงด้านความมั่นคงของรัฐ อีกทั้งแนวทางแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากการวิเคราะห์ผลกระทบ

5.6.3 ขั้นตอนการดำเนินการ

ภายหลังจากที่คณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนผังแสดง รายละเอียดของลักษณะทิศทางและแนวเขตในการปักหรือตั้งเสา เตินสาย วางท่อ และการติดตั้ง อุปกรณ์ประกอบใดแล้วให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิแห่งทางดังกล่าว แต่เนื่องจากวิธีการใช้สิทธิแห่ง ทางของผู้รับใบอนุญาตนั้นไปกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนก็ตาม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานดังกล่าวด้วย โดยในข้อ 5³³ ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการแบ่งแยกตามผู้ที่ถูกระทบกระเทือนถึงสิทธิ ดังกล่าว ดังนี้

5.6.3.1 ผู้รับใบอนุญาตอื่น

การเดินสาย หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการ โทรคมนาคมที่ต้องกระทำบนหรือตามเสา ท่อ หรือสิ่งก่อสร้างใดที่ใช้งานในลักษณะทำนอง เดียวกันของผู้รับใบอนุญาตรายอื่น ให้ผู้รับใบอนุญาตและผู้รับใบอนุญาตรายอื่นที่เป็นเจ้าของ หรือครอบครองสิทธิทำความตกลงร่วมกัน ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นนั้นจะปฏิเสธมิให้ดำเนินการมิได้ แต่อาจเรียกค่าใช้ประโยชน์ได้เท่าที่จำเป็น อนึ่งผู้รับใบอนุญาตรายอื่นอาจปฏิเสธได้ โดยมีเหตุผล สมควร เช่น ความจุไม่เพียงพอ (Lack Capacity) มาตรฐานความปลอดภัย ความน่าเชื่อถือของ ระบบ เหตุผลทางวิศวกรรม หรือกรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยผู้ที่ทำการ ปฏิเสธต้องแสดงเหตุผลและเอกสารประกอบอย่างละเอียดและชัดเจน และข้อตกลงดังกล่าวต้อง อ่างไว้ซึ่งความเสมอภาค เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีข้อตกลง กลางระหว่างผู้ประกอบการโทรคมนาคมในการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันก็ได้

5.6.3.2 หน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภค

โดยที่หน่วยงานของรัฐนั้นหมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วน ราชการที่มีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ อาทิเช่น กรุงเทพมหานคร กรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท ส่วนผู้ให้บริการสาธารณูปโภคนั้น ได้แก่ การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค การไฟฟ้านครนครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

³³ ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้สิทธิ ในการปักหรือตั้งเสา เตินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคม ข้อ 5

ทั้งนี้เนื่องจากในข้อนี้ ผู้ที่ถูกกระทบกระเทือนสิทธิ เป็นหน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภค ซึ่งในการติดต่อขอเข้าใช้สิทธิมีความสลับซับซ้อนกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้น จึงได้กำหนดให้เลขาธิการ กทข. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกทข. อาจจัดทำข้อตกลงกับหน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เพื่อให้เกิดความเสมอภาค เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติในการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือทรัพย์สินเพื่อการให้บริการโทรคมนาคมเป็นไป ด้วยความเรียบร้อยและเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยในหัวข้อนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. การเดินสาย หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมที่ต้องกระทำบน หรือตามเสา ท่อ หรือสิ่งก่อสร้างใดที่ใช้งานในลักษณะทำนองเดียวกันของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภค โดยหน่วยงานของรัฐจะปฏิเสธมิได้ แต่อาจเรียกค่าใช้ประโยชน์ได้เท่าที่จำเป็น แต่หน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภคอาจปฏิเสธได้อันผู้รับใบอนุญาตรายอื่นอาจปฏิเสธได้ โดยมีเหตุผลสมควร ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับผู้ประสงค์ขอใช้สิทธิดังกล่าว ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

ข. การปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งให้ผู้ดูแลรักษาที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับผู้ประสงค์ขอใช้สิทธิดังกล่าว ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

ค. การขึงสายผ่านไปเหนือหรือข้ามที่ดินหรือทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อได้แจ้งให้ผู้ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สิน หากการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นเหตุทำให้กระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับผู้ประสงค์ขอใช้สิทธิดังกล่าว ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

ทั้งนี้ ผู้ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สินสามารถแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตขึงสายผ่านไปเหนือหรือข้ามไปในบริเวณที่ไม่กระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือทรัพย์สินได้ แต่หากได้รับความกระทบกระเทือนหรือความเสียหายจากการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตแล้วผู้ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สินสามารถใช้สิทธิเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายได้

5.6.3.3 บุคคลอื่น

ก. การปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมในที่ดินของบุคคลอื่น โดยผู้รับใบอนุญาตต้องทำความ

ตกลงกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้น และข้อตกลงดังกล่าวต้องอ้างไว้ซึ่งความเสมอภาค เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

ข. การชิงสายผ่านไปเหนือหรือข้ามที่ดินหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สิน หากการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นเหตุทำให้กระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือทรัพย์สินนั้น

ทั้งนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินสามารถแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งสายผ่านไปเหนือหรือข้ามไปในบริเวณที่ไม่กระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเองได้ และหากได้รับความเสียหายจากการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้รับใบอนุญาตได้

โดยที่เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ดำเนินการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ให้แจ้งเป็นหนังสือแก่คณะกรรมการทช. หรือหากต่อมาผู้รับใบอนุญาตมีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงแบบหรือแผนผังการดำเนินงาน ก็ให้ยื่นแบบหรือแผนผังแก่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ ทั้งนี้หากคณะกรรมการเห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญอาจขอให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบด้วยก็ได้

5.6.4 การจ่ายค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์

ตามข้อ 6³⁴ กำหนดถึงหลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ ดังนี้

5.6.4.1 ผู้รับใบอนุญาตกับผู้รับใบอนุญาตอื่น

หากผู้รับใบอนุญาตรายอื่นมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าตอบแทนในการใช้สิทธิที่เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วก็ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นั้น หากไม่มีเป็นการเฉพาะ ให้ทั้ง 2 ฝ่ายทำความตกลงร่วมกัน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

5.6.4.2 ผู้รับใบอนุญาตกับหน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการสาธารณูปโภค

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สินได้กำหนดค่าตอบแทนหรือวิธีการจ่ายค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว

5.6.4.3 ผู้รับใบอนุญาตกับบุคคลอื่น

³⁴ เรื่องเดียวกัน ข้อ 6

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือข้อตกลงระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สิน ที่ได้ตกลงยอมรับร่วมกัน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

5.6.5 สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใช้สิทธิแห่งทาง

เมื่อผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิในสิทธิแห่งทางในทรัพย์สินทั้งหลายแล้ว ผู้รับใบอนุญาตก็มีหน้าที่ตรวจสอบ บำรุงรักษา ซ่อมแซม หรือป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ในสถานการณ์ปกติ โดยแจ้งเจ้าของล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน หรือในกรณีที่เป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่สาธารณะ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ผู้รับใบอนุญาตสามารถเข้าไปในที่ดินหรือทรัพย์สินเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้โดยทันที³⁵

อีกทั้งผู้รับใบอนุญาตยังคงมีหน้าที่ในการบำรุงรักษา ปรับปรุง แก้ไขในทรัพย์สินนั้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้โครงข่ายโทรคมนาคมสามารถใช้งานได้ตามปกติ

ในข้อ 9 ได้กำหนดถึงความรับผิดชอบในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงข่ายโทรคมนาคม เสာ สาย ท่อ หรืออุปกรณ์ที่อยู่ในที่ดินนั้น ผู้เสียหายที่เป็นผู้ดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น หรือเจ้าของมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายนั้นจากผู้รับใบอนุญาตได้

ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการปักหรือตั้งเสา หรือเดินสายวางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมนี้ สอดคล้องกับหลักการที่ปรากฏอยู่ในความตกลง U.S. FTAs ที่สหรัฐอเมริกาทำกับซิดีและสิงคโปร์ ที่กำหนดให้ประเทศคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะต้องจัดให้มีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคมที่ขาดแคลน ซึ่งสิทธิแห่งทางถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรที่ขาดแคลน เพื่อนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ในการให้บริการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ โดยประเทศไทยได้กำหนดกฎระเบียบในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการทุกรายไว้ในประกาศฉบับดังกล่าวแล้ว

5.7 ความเท่าเทียมกันในการเรียกสายออก (Dialing Parity)

³⁵ เรื่องเดียวกัน ข้อ 8

ความตกลงเขตการค้าเสรีกำหนดมาตรการในส่วนนี้ว่าผู้ประกอบการรายใหญ่จะต้องจัดให้มีความเท่าเทียมกันในการเรียกสาย (Dialing Parity) ต่อผู้ประกอบการจากประเทศอีกฝ่าย อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจากต่างชาติไม่ได้รับการเลือกปฏิบัติในการเข้าถึงเลขหมายโทรศัพท์ รวมทั้งบริการอื่นใดที่เกี่ยวข้องโดยปราศจากความล่าช้าในการโทรออกอย่างไม่มีเหตุผล

ความเท่าเทียมกันในการเรียกสาย (Dialing Parity) หมายถึง ความเท่าเทียมกันของผู้บริโภคในการเรียกสายเข้าสู่โครงข่ายของผู้ประกอบการอีกฝ่าย โดยไม่ต้องกดรหัส หรือเลขหมายใดๆ เพิ่มเติมเพื่อเข้าถึงโครงข่ายที่แตกต่างนั้น*

ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ถือเป็นการกีดกันทางการค้ารูปแบบหนึ่ง เพราะเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ใช้บริการของผู้ประกอบการรายอื่น ในการเข้าถึงโครงข่ายของผู้ประกอบการรายใหญ่

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎระเบียบภายในที่กำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน มีแต่เพียงการกำหนดหลักการกว้างๆ ไว้ในพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 51 (13) และ (14) ว่าให้ กทช. มีอำนาจในการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม หรือกำหนดมาตรการให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการโทรคมนาคมและกิจการที่เกี่ยวข้อง

จนถึงขณะนี้ กทช. มิได้กำหนดประกาศเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันการการเรียกสายออกแต่อย่างใด จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลของไทยที่จะต้องเร่งกำหนดกฎหมายภายในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อมิให้ขัดต่อพันธกรณีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

5.8 ระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ (Submarine Cable System)

ระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ หมายถึง ระบบโครงข่ายที่ใช้ในการสื่อสารโทรคมนาคมทางไกลหรือระหว่างประเทศ โดยการวางโครงข่ายให้อยู่ใลึกลงไปในทะเลโดยใช้สายเคเบิลชนิดใยแก้ว (fiber optic cable) เป็นตัวกลางในการเป็นสื่อ ซึ่งมีใช้แพร่หลายทั่วโลกเพราะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และมีการพัฒนาความสามารถให้ทันสมัย

แม้ในความตกลง U.S. FTAs จะกำหนดมาตรการในส่วนนี้เพียงว่าผู้ให้บริการจะต้องไม่ดำเนินการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติในการเข้าถึงหรือใช้ระบบเคเบิลใต้น้ำของผู้ประกอบการรายอื่น แต่อย่างไรก็ดี ประเทศคู่สัญญาควรกำหนดกฎระเบียบภายในเรื่องนี้อย่าง

* dialing parity means the ability of a subscriber to use of an equal number of digits to access a public telecommunications service, regardless of the public telecommunications services supplier chosen by such end-user (U.S.-Singapore FTA, Article 9.16)

ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการทุกฝ่าย และก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีมากยิ่งขึ้น

จากกฎระเบียบภายในของไทยที่กำหนดประเภทของกิจการโทรคมนาคมนั้น โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ ถือเป็นโครงข่ายโทรคมนาคมทางสาย (Wireline networks) รูปแบบหนึ่ง ที่จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามก่อน จึงจะสามารถประกอบธุรกิจได้³⁶ ซึ่งอยู่ในอำนาจของกทช. ในการให้ใบอนุญาตดังกล่าว

แม้จะมีการกำหนดว่าโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำว่าเป็นโครงข่ายโทรคมนาคม แต่ในด้านการกำกับดูแลแล้ว ประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ รวมถึงการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำไว้อย่างชัดเจน เป็นกฎระเบียบเฉพาะ จึงยังคงใช้กฎระเบียบหลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวกับระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นกฎระเบียบในการควบคุมเรื่องนี้ อาทิเช่น สำหรับการใช้และการเชื่อมต่อระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ ก็นำเอาประกาศเรื่องการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมาบังคับใช้

ปัจจุบัน กทช. จะเป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการเคเบิลใต้น้ำ แต่ยังคงมีประเด็นข้อถกเถียงที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการดังกล่าว กล่าวคือ เนื่องจากเคเบิลใต้น้ำนั้นจะต้องมีการวางสายเคเบิลในทะเลทั้งในเขตน่านน้ำไทย และเขตทะเลหลวง (นอกชายฝั่ง 12 ไมล์ทะเล) ซึ่งการวางโครงข่ายในเขตทะเลหลวงนั้น อยู่นอกเหนืออำนาจอธิปไตยของไทยที่จะกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อกำกับดูแล ส่วนการวางระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำในอาณาเขตของไทยก็ยังไม่มีความชัดเจนเช่นเดียวกันว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดที่จะเป็นผู้ออกกฎเกณฑ์ควบคุมหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งกรมทรัพยากรทางทะเล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

โดยที่ในปัจจุบัน บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ประกอบการเพียงรายเดียวที่มีโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำและสามารถเชื่อมต่อกับโครงข่ายของต่างประเทศได้ โดยการดำเนินงานของรัฐบาลไทย เนื่องจากในขณะนั้น กสท. ยังดำรงสถานะเป็นหน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ

แม้ กทช. เป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำให้แก่ผู้ประกอบการเอกชนบางราย ในรูปของใบอนุญาตเกตเวย์ กล่าวคือ การออกใบอนุญาตในการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางกายเชื่อมต่อกับระบบโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำกับโครงข่ายของประเทศอื่นๆ แต่ทั้งนี้ได้มีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนในรายละเอียดที่เกี่ยวกับการให้บริการโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำแก่ผู้ประกอบการอื่น ดังเช่นที่ปรากฏตามพันธกรณีที่สหรัฐอเมริกาทำกับชิลีและสิงคโปร์ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรเร่งกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจน เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการกำกับ

³⁶ ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคม ภาคผนวก ก

ดูแลกิจการเคเบิลใต้น้ำ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการทุกราย รวมถึงผู้ประกอบการจากสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาประกอบธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาที่อาจมีขึ้นในอนาคต

อนึ่ง เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2553 ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือ กสทช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานอิสระในการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม แทน กทช. อย่างไรก็ดี กสทช. ยังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการสรรหา ซึ่งตามบทเฉพาะกาล มาตรา 80 กำหนดให้ กทช. ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในฐานะกสทช. ได้ จนกว่าการแต่งตั้งกสทช. จะแล้วเสร็จ